

moj novi minimulti

Posebni dani u jeseni

Kako se zovu živine?

Pogledaj točno, promišljaj i piši pravilnu slovu u ormarić!

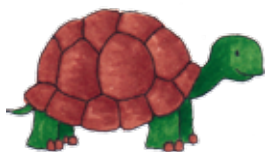
__ rčak

__ ačka

__ iba

__ orenjača

Piši početna slova
na pravo mjesto!

z
r p
m m
k k h

__ apiga

__ ec

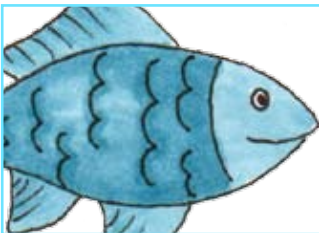

__ ucak

__ orsko prase

Zaokruži dijele tijela i riči ke/koje pašu sliki?

pero

kljun

rep

ljuska

peraja

nokat

šapa

kreljut

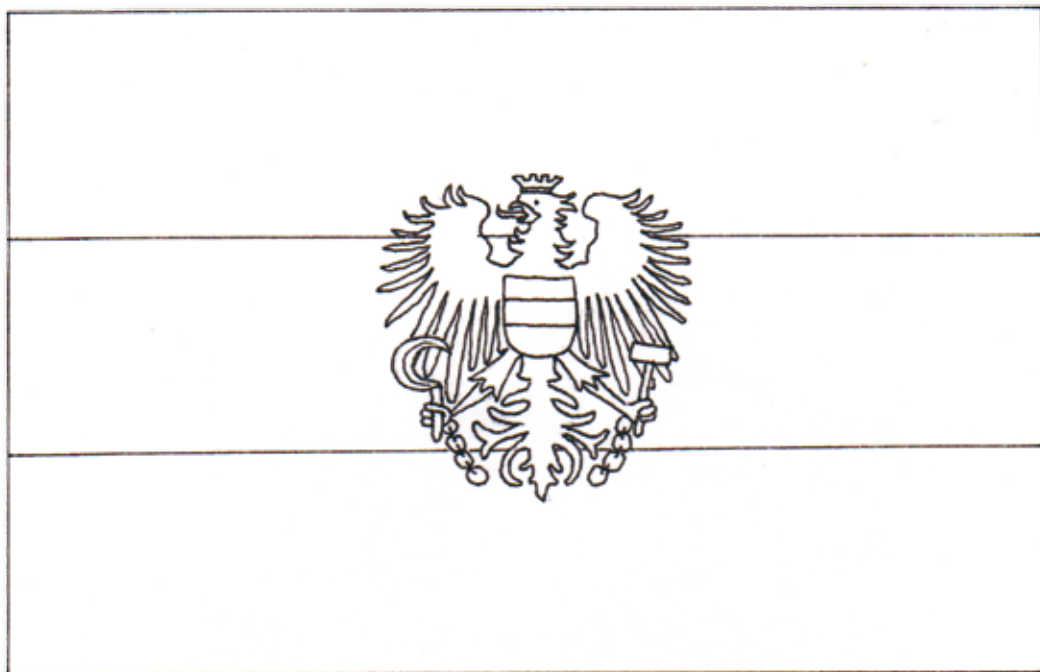

mustači

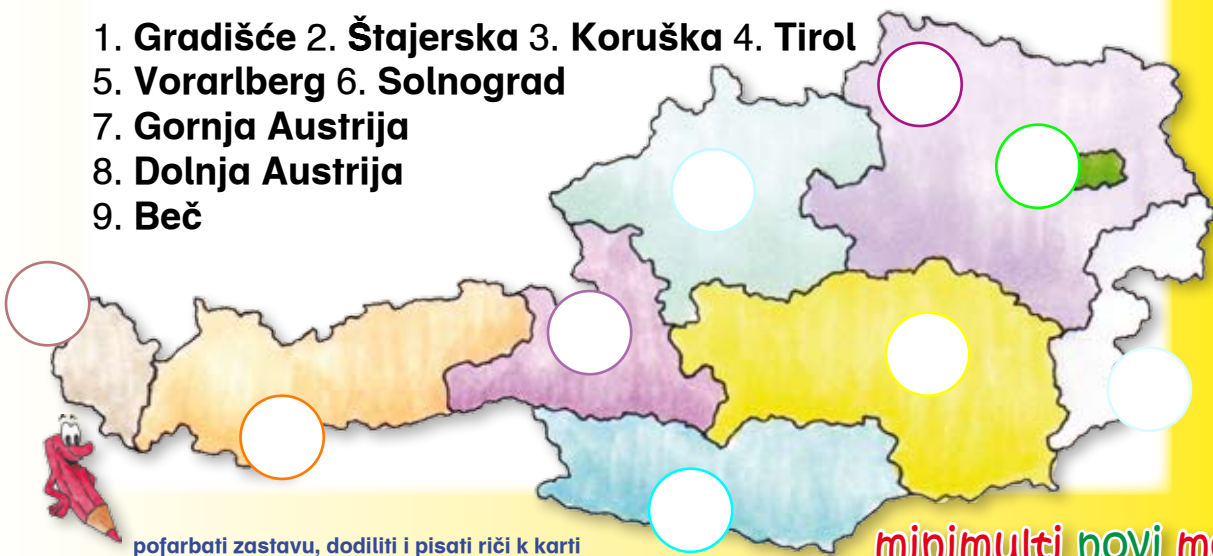
Austrija slavi 26. oktobra

Pofarbaj zastavu Austrije pravilnom farbom!

Čitaj točno i napiši pravilni broj k saveznoj zemlji!

1. Gradišće 2. Štajerska 3. Koruška 4. Tirol
5. Vorarlberg 6. Solnograd
7. Gornja Austrija
8. Dolnja Austrija
9. Beč

pofarbati zastavu, dodiliti i pisati riči k karti

minimulti novi moj

31. oktobar - dan šparanja

Vrzi kovani euro ili cent pod jedan od ovih krugov i šatiraj ga olovkom na obadvi strani! Dobit ćeš pravu sliku od njega!

**Namoljaj sa svitlom farbom
ča/što ne stoji u pinezi i te ipak razveseli!**

srića 	ljubav 	igračka 	prijateljstvo 	putovanje na odmor
pohoditi kino 	radost 	slatkoća 	zdravlje 	mir

Piši tvoje riči:

Priča jesenskoga šešira

Čitaj točno!

Dobar dan draga dica! Ja se zovem Šešir Šiško. Ime sam dobio po svoji gusti i neuredni vlasi. Vjetar me puše i tako letim od mjesta do mjesta. Moj dom je svaka loza. Rado se igram u šuškovom lišću i jačim vesele jesenske jačke. Mogao sam se s jednim šarim zmajem pogoditi, ki/koji pusti Memo u zrak. Isto kot i vi idem i ja u školu. U školi učim razlikovati stabalja, čuvati loze i živine ke/koje u nji živu. Sada moram pojt, jer opet počinje puhati vjetar i se zdižem. Ali nekat se tužiti, jer ću vas pohoditi kad zamirišu opet kostanji.

Kako se zovem? _____

Ča/Što me puše? _____

Ča/Što je moj dom? _____

Kade se igram rado? _____

S kim sam se mogao pogoditi? _____

Ča/Što se učim u školi? _____

Kada ću vas opet pohoditi? _____

Pineze šparati i trošiti

Zač/Zašto ti šparaš i troliš pineze? Piši rečenice:

Ja **šparam** pineze za ... / Ja **trošim** pineze za ...

bicikl - labd@/abdl - sladoled - lutk@/utk - cipele - ure

Sada napiši rečenice u svoju pisanku:

Ja **trošim** pineze za _____.

Ja **šparam** pineze za _____.

Ja ne **trošim** pineze za _____.

Ja ne **šparam** pineze za _____.

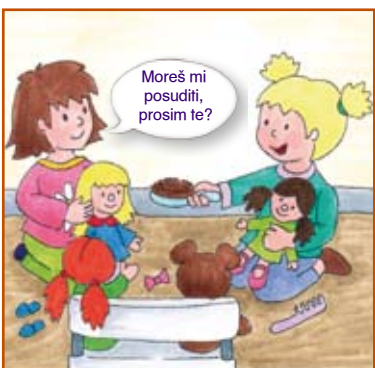

Lipo ponašanje u školi

Ponašaj se i ti tako šikano, kot Lola!

Pogledaj, kako se Lola ponaša u školi! Učiteljicu pozdravi: „Dobro jutro!“. Kad u razredu nešto želji pitati, digne ruku.

Tiho ide u redu s prijatelji i prijateljicami. U školskom vrtu se igra mirno. Ne zame bez pitanja igre svojih prijateljev i veljek poslušaj sve, čašto joj učiteljica veli.

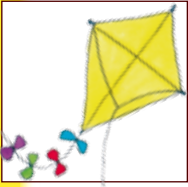
Kod objeda šikano sidi za stolom.

Kad mama zatim dojde po Lolu, će ju učiteljica pohvaliti.

Jesen

Pogledaj točno! Prekriži nepravilne riči!

zmaj – zmej – zmaj
zmuj – zmaj – zmij

grojze – grujze – grojze
grejze – grajze – grojze

jesen – jesun – jesen
jasen – jasam – jesen

orih – oruh – orih
orah – orih – oreh

vjetar – vjeter – vjutar
vjetar – vjotor – vjetar

viverica – veverica – viverica
vivirica – vivarica – viverica

kostanj – kastanj – kestanj
kustanj – kostanj – kastanj

Došao nam je oktobar

Čitaj tekst i razgovaraj o sadržaju!

„Došao nam je oktobar!“, vikali su ljudi po polju. Ćutile su to i živine i cijela narav/priroda.

Seljaci su potrgali vinograde i sad sa stabalja. Domaće živine su poiskale svoje tople štale, a divlje živine su se pripravile na zimski san, ptice selice su ostavile našu krajinu.

„Zač bižite od mene?“, zapita oktobar, ali ne dostane odgovor. Zatim se razljuti i uzme u ruke farbe i kist i počne poboјati/pofarbati naturu črljenimi, žutimi i kafeckimi farbami.

Ali nigdor se nije razveselio na ovi jesenski farba.

Oktobar se je još jače razljutio i poslao vjetar i godinu prik zemlje. Vjetar je nosio lišće, ko se je mrtvo leglo prik cestov, sinokošev i lozov.

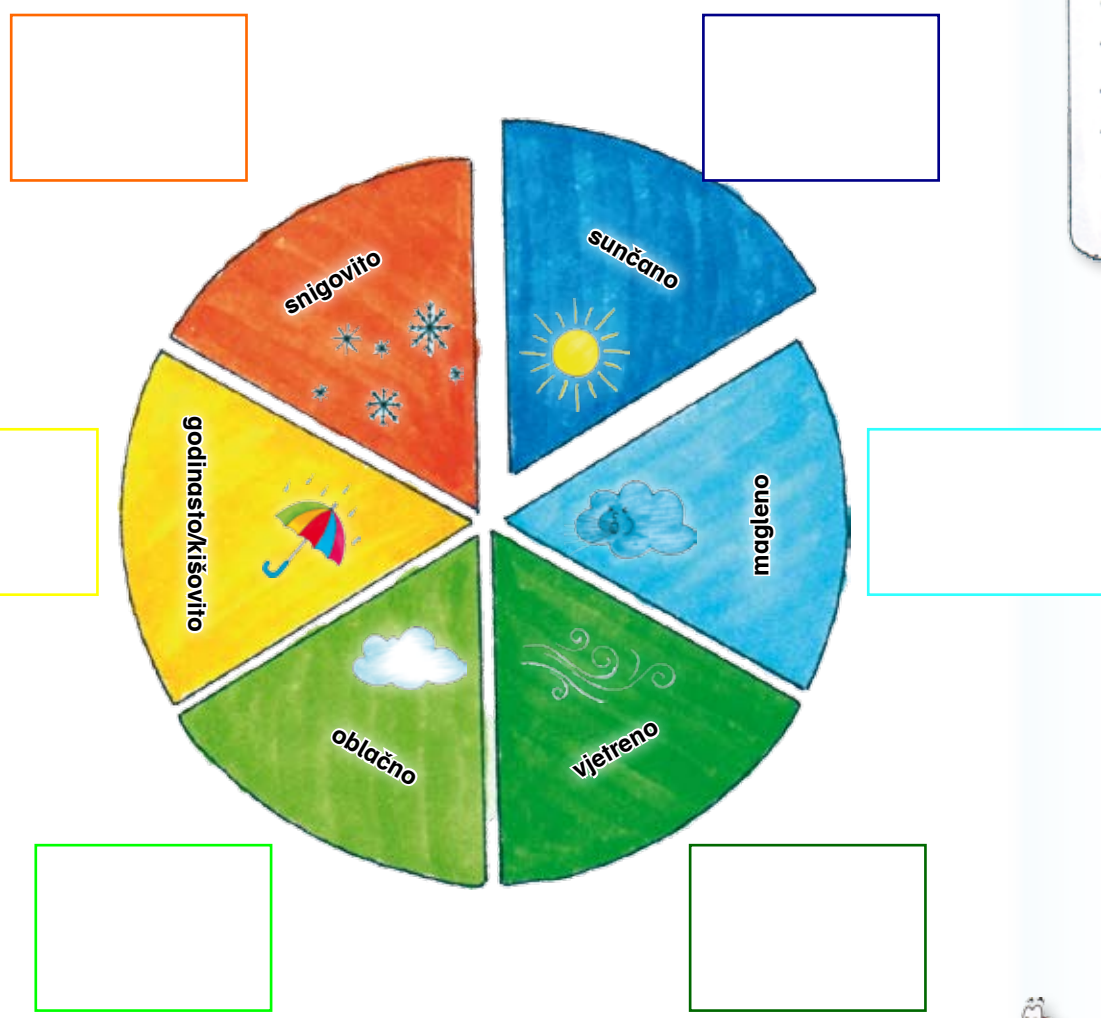
Oktobar se je sam prestrašio i rekao: „Joj, kako sam preminio cijelu narav. Sve je golo i mrtvo!“ Tužno je sjeo u neki nugao i predao svoje mjesto svoјemu nasledniku novembru, ki je cijelu krajinu pokrio debelom maglom i poslao hladan vjetar.

Vrime u oktobru

Kakovo je vrime svaki dan u oktobru?

Opažaj vrime i zalipi svaki dan jedan mali „sticker“ na odgovarajuće polje u kruglom dijagramu. Prebroji kasnije koliko puta je bilo sunčano, vjetreno, oblačno,... i napiši broj.

Temperatura u jeseni

Opažaj termometrom jedan tajedan dugo svaki dan
temperaturu i zabilježi ju u tabelu.

dan	pandiljak	utorak	srijeda	četvrtak	petak	subota	nedilja
temperatura	____°C	____°C	____°C	____°C	____°C	____°C	____°C

Namoljaj sada temperaturu u stupni dijagram.

Namoljaj stup tako visoko, kako visoka je temperatura svakoga pojedinoga dana.

	pandiljak	utorak	srijeda	četvrtak	petak	subota	nedilja
20°C							
19°C							
18°C							
17°C							
16°C							
15°C							
14°C							
13°C							
12°C							
11°C							
10°C							
9°C							
8°C							
7°C							
6°C							
5°C							
4°C							
3°C							
2°C							
1°C							
0°C							

štar

mačka

Kokoš
nese jaja.
Poberi je!
**Kockaj još
jednoč!**

krava

Mačka
lovi miše.
**Vozi
1 polje
dalje!**

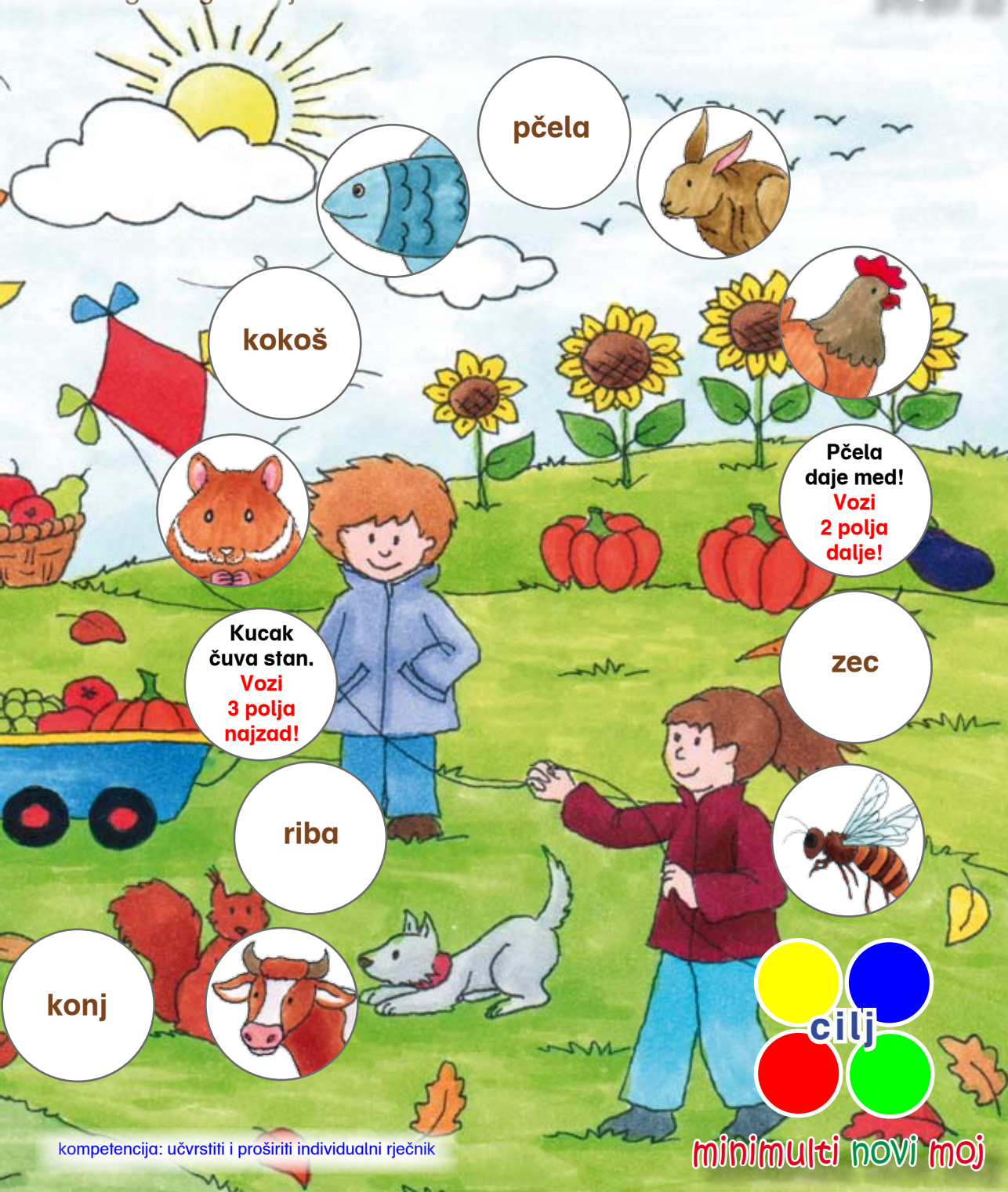
guska

korenjača

kucak

Krava
daje mliko.
Podoji ju!
**Prekini
kockanje!**

ovce

pčela

kokoš

Pčela
daje med!
Vozi
2 polja
dalje!

zec

Kucak
čuva stan.
Vozi
3 polja
najzad!

riba

konj

cilj

Naša škola

Anton Leopold

1. Žuta zgrada pokraj crikve,
Gde se gaju mlade sitve,
Da se dignu iz nji klasi,
Novi kruh i novi časi.

2. To je naša lipa škola,
U njoj stoji pokraj stola
Učitelj, učiteljica,
A u škamlji sidu dica.

3. Pri zidi je črna tabla,
Na nju padu kot iz stabla
Jednoč broji, onda slove
I zadaće svenek nove.

3. Ako se i triba mučit,
Čuda znamo se naučit.
A ča znamo, to je vridnost,
Za budućnost dar i svitlost!

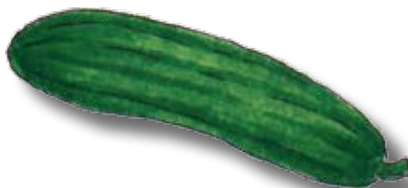
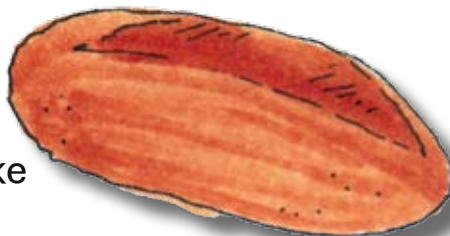

Zdrava svitiljka

Napravi svoju zdravu svitiljku!

Ti trebaš:

- baguette
- putor
- male črljene paradajske
- mrkvu
- ugorak

Ovako ide:

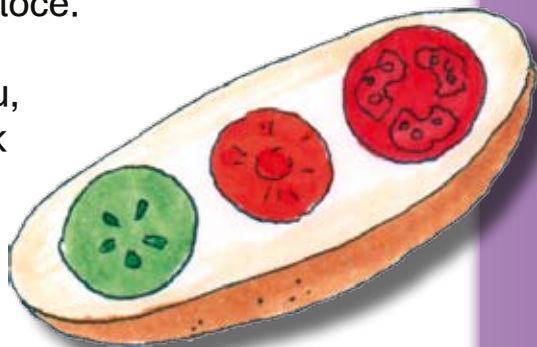
Razriži baguette u polovici i namaži ga putorom.

Operi povrće dobro.

Raspolovi paradajske i poriži mrkve i ugorak na krugle ploče.

Vrzi sada jednu paradajsku, jednu mrkvu i jedan ugorak na baguette tako, da izgleda kot svitiljka.

Dobro račenje!

Povijest o maloj listi

Čitaj točno i premišljaj o povijesti!

Tiha godina je padala na lozu i je prala ljeto iz stabla. Lišće se je svitilo u svi farba – nastala je jesen. Jedna mala list nije kanila pustiti svoju zelenu farbu. Tužno je jaukala i se plakala: «Jedan sunčeni krug sam živila, a sada moram umriti.» Spomenula se je na prvi susret sa svitlinom i na svoju lipu zelenu farbu. Sada, pod suzami godine, je sve izgledalo drugačije. «Kakov smisao je imao moj život kad je sada svemu konac?» Jer to je znala – s minjanjem farbe počinje umiranje.

Plać male listi je čula susjedska list: «Zač se plačeš mala list?» «Tako sam tužna! Jedan sunčeni krug sam živila a sada moram umriti. Bojim se smrti!»

«Smrti se ne trebaš bojati! U njoj je život. Ona jur svenek sliši k našem žitku. Kad je vreme ovde, nas zame k sebi, kot kad bi otkinula zreli sad.»

Ne, ovo mala list nije mogla razumiti. «Kako moreš ovako govoriti?»

«Za onoga, ki ju gleda, je smrt ča/nešto velikoga i strašnoga. Ali ne za onoga, komu dojde. Umriti znači, sve pustiti. Svaki je samo to, ča/što od sebe daruje. Mi smo u protuliću i ljetu samo zato zelene listi, kad darujemo svitu zelenu svitlost sunca. Druge farbe si ostavimo za sebe. Stoprv u jeseni našega žitka se naučimo darovati dalje sve farbe, jer sve ča/što imamo je dar, ki se ne smi ostaviti za sebe. Gdo zna pustiti, ča/što je dobio, zna jednoč i samoga sebe pustiti. Zato se ne boj smrti, ona zna biti lipa – kot oslobodjenje».

Mala list već ništa nije rekla. Dane dugo su obadvi šutile, tišina je i vreme zrejanja. U ovi dani je zrejala u maloj listi velika vjera. Vidilo se je na tom, da je počela minjati farbu. Sedmi dan se je konačno svitila u najlipši farba.

«Ja mislim, da smrt nije takova, kot si ju svit predstavlja. Nije umiranje, nego zrejanje. Nije važan izgled, nego život u meni. Moj život je svitlost. I ja ću konačno nastati, to ča/što sam, svitlost.»

Povijest o maloj listi

Najdi iste listi! Glej točno i okruži je!

Pinos Inštituta za vjersko-pedagoški izbor

Kompetencija:
shvatiti, da se jesen u prirodi more prispodobiti s našim životom

minimulti novi moj

Posebni dani u jeseni

Europski dan jezika

Europski dan jezika se temelji na inicijativi **Vijeća Europe** (Europarat).

Cilji akcije su

- da se pridonesu tomu, da se poštuju svi jezici i kulture
- da ljudi spoznaju prednosti jezičnoga znanja
- da se podupira individualna većjezičnost
- da ljudi u Europi spoznaju da je učnja jezika doživotan projekt

Uza to je Dan jezika impuls za očuvanje bogatoga jezičnoga svijeta 200 europskih jezika. Dan europskih jezika je upeljan 2001. ljeta, u Ljetu europskih jezika. Većjezičnost se i nadalje neka intenzivno podupira. Zato se spomenuti dan svečuje svako ljeto 26. septembra. Prilikom Europskoga dana jezika organiziraju širom Europe bezbroj priredaba, početo od akcija za dječicu, prikaz programa na radiju i u televiziji sve do jezičnih tečajeva i spravišćeva. Tako i u Austriji, gdje svaki dan govori oko 128.000 ljudi u jednom od ukupno sedam priznatih manjinskih jezika, među njima su i gradišćanskohrvatski i ugarski jezik. Ljetosnji dan jezika stoji pod geslom „Dječica otkrivaju jezike“.

Posebni dani u jeseni

Europski dan jezikov

A) Čitajte informacije na strani 18 i odgovarajte na pitanja:

Kada se svečuje Europski dan jezikov?

Pod kim/kojim geslom stoji ljetošnji dan jezikov?

Ča/Što su cilji ovoga dana/ove akcije?

Kada je upeljan ov dan?

Koliko ljudi u Austriji govori u jednom priznatom manjinskom jeziku?

B) Razgovarajte u razredu:

Koje/Ke jezike vi govorite?

Koje/Ke jezike govoru vaši roditelji?

Ča/Što znači većjezičnost za vas?

Koje/Ke jezike bi se rado naučili, ako bi imali mogućnost?

Kako ćete vi svečevati Europski dan jezikov?

Posebni dani u jeseni

Svitski dan živin

Svitski dan živin (ili: Svitski dan zaštite/branjenja živin) je međunarodni dan, koji/ki se svečuje 4. oktobra svakoga ljeta. Ov dan je posvećen blagostanju živin i važnosti svih živin za život na zemlji.

Za svitski dan živin se je proglasio **4. oktobar**, ar se toga dana svečuje Sv. Franjo Asiški, ki je zaštitnik/branitelj živin.

Živine imaju različna životna mjesta:

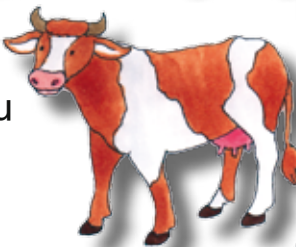
- u zraku
- na zemlji
- u vodi
- pod zemljom
- u lozi
- na sinokoši
- na seljačkom dvoru
- u stanu
- u zoološkom vrtu

Koje/Ke živine vi poznate? Kade one živu?

Neke živine su hasnovite, jer su izvori sirovin ili na ki/koji drugi način u službi človika.

Koje/Ke živine nam daju:

jaja, vunu, perje, kožu, mliko, sir, jogurt, meso, kobasice, mast?

Posebni dani u jeseni

Svitski dan živin

U zoološkom vrtu žive živine u različni mjesti stanovanja:

- a) U ogradjeni areali pod vedrim nebom se živine slobodno giblju. Širok pojas pijeska ili jarak pun vode luči živine od pohodnikov.
- b) Neke živine moraju živiti u gajba.
Zač/Zašto? Mora li biti gajbov?
- c) Akvarijum je posuda za ribe i različne vodene živine.
- d) Terarijum je posuda za korenjače, gušćere ili kače.
U ovakovoj posudi ljudi kanu kopirati prirodnu životnu okolicu ovih živin: pustinju, skaline i kišnu prašumu.

Zač/Zašto se živine držu u zoološkom vrtu?
Kade su naravne životne okoline ovih živin?

Napravite tabelu!

Zamite napomoć stručne knjige ili internet!

živina	kontinent i/ili prirodna životna prostorija (npr. prašuma, pustinja,...)	smješćenje u zoološkom vrtu
lav		
krokodil		
elefant		
tigar		
delfin		
kenguru		

Klepeto slavi svoj rođendan

Mali Milo

Memo ima rođendan. Dostao je kucka.

Zove se Milo.

Memo i Milo se idu svaki dan šetati.

Oni se rado igraju skupa.

Mama će ga krmiti.

Kuma Lili će ga kupati i češljati.

Milo se veseli, kad su svi ljubezni.

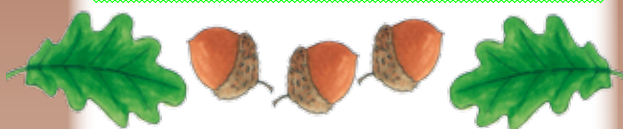
Pofarbaj riči ovako: **Mama** - **Memo** - **Milo** - **Lili**

Jesenske mustre

Sabiraj kostanje, orihe, želude i njevo lišće.

Pomeći sljedeće mustre i je dogotovi.

Kazalo

Kako se zovu živine?.....	2
Austrija slavi 26. oktobra.....	3
31. oktobar - dan šparanja.....	4
Priča jesenskoga šešira.....	5
Pineze šparati i trošiti.....	6
Lipo ponašanje u školi.....	7
Jesen.....	8
Došao nam je oktobar.....	9
Vrime u oktobru.....	10
Temperatura u jeseni.....	11
Kockaj se!.....	12
Kockaj se!.....	13
Naša škola.....	14
Zdrava svitiljka.....	15
Povidajka o maloj listi.....	16
Povidajka o maloj listi.....	17
Europski dan jezikov.....	18
Europski dan jezikov.....	19
Svitski dan živin.....	20
Svitski dan živin.....	21
Klepeto slavi svoj rođendan.....	22
Mali Milo.....	23
Jesenske mustre i kazalo.....	24

Vlasnik i izdavač / Medieninhaber und Herausgeber: © 2017. HNVŠ
 Narodna visoka škola gradišćanskih Hrvatov - <http://www.vhs-croates.at>
 VHS der bgld. Kroatien, 7000 Eisenstadt, Marktstraße 3, Technologiezentrum

Odgovorno uredništvo: Bogнар Maria, Bunyai Stefan, Buranits Helene, Mersich Mirijam,
 Polgar Monika, Schweiger Peter, Sinkovits Elke, Varga Marlen

Lektorica: Zrinka Kinda, **Koordinatorica:** Vukman-Artner Karin

Ilustracije: Gabriel Jasmine - **Layout i slog:** Bunyai Štefan

Opog minimulti digital: <http://www.bildungsserver.com/schulen/minimulti/default.htm>

Poštanski ured ishadjanja: 7000 Željezno, **Tiskara:** Wograndl Druck, 7210 Matrštof

Izjava polag Zakona o mediji: „**moj novi minimulti**“ je časopis za školare/školarice u Gradišću.

Erklärung gemäß Mediengesetz: „**moj novi minimulti**“ ist eine Zeitschrift für SchülerInnen im Burgenland, verfasst in kroatischer Sprache. Gefördert vom **Bundeskanzleramt** aus Mitteln der Volksgruppenförderung.

minimulti
digital

